

“Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği gibi, Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da uyması gereken temel hukuk ilkeleri ve Anayasanın bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Hukuk devletinin temel ilkelerinden birisi de “belirlilik”tir. Hukuk devletinde kişiler ve idare için kanuni düzenlemelerin açık, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, kamu otoritelerinin keyfi işlemlerine karşı koruyucu önlemler içermesi gerekliliği hukuki güvenliği de sağlayacaktır. Bu ilke hukuk normlarının öngörülebilir olması ile birlikte hem bireylerin eylem ve işlemlerinde devlete güven duymalarını hem de devletin kanuni düzenlemelerinde söz konusu güven duygusunu zedelemekten kaçınmasını gerektirir.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin "Başlangıç"ta belirtilen temel ilkelere dayanan bir Devlet olduğu vurgulanmış, 176. maddesi ile Anayasa metni içinde olduğu açıklanan "Başlangıç" bölümünde ise, güçler ayrılığı ilkesine yer verilmiştir. Bu ilke gereği yasama, yürütme ve yargı, bu yetkileri kullanacak organlar olarak belirlenmiş; Anayasa'nın 7. maddesinde; yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisince kullanılacağı ve devredilemeyeceği kurala bağlanmıştır.

Bu kural karşısında; Anayasa'da, yasayla düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi; sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle, Anayasa'da öngörülen ayırık durumlar dışında, yasalarla düzenlenmemiş bir alanda, yasa ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma yetkisi verilemeyeceği açıktır.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yükseköğretim kurumlarından özel hükümlere tabi olanlar" başlıklı 132. maddesinde; "Türk Silahlı Kuvvetleri ve emniyet teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumları özel kanunlarının hükümlerine tabidir." hükmü yer almaktadır.

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 13/A maddesinin 1. fıkrasında, Jandarma ve Sahil Güvenlik Teşkilatlarının subay ve astsubay ve diğer personel ihtiyacını karşılamak, önlisans, lisans ve lisansüstü eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın yapmak üzere bünyesinde fakülte, enstitü, astsubay meslek yüksekokulları, eğitim ve araştırma merkezleri ve kurslar bulunan bir yükseköğretim kurumu olarak İçişleri Bakanlığına bağlı Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinin kurulduğu, aynı maddenin 12. fıkrasında, Akademinin öğrenci kaynağının; lise ve dengi okullar, ön lisans, lisans, yüksek lisans mezunları olduğu, Akademiye alınacak öğrencilerin nitelikleri ile giriş usul ve esaslarının yönetmelikle belirleneceği, aynı maddenin 14. fıkrasında ise; 4678 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanun kapsamında istihdam edilecek sözleşmeli subay ve astsubaylar hakkında muvazzaf subay ve astsubaylar için belirlenmiş esasların aynen uygulanacağı, muvazzaf subay olmak için en az dört yıl süreli fakülte bitirenlerin, müracaat yapılan yılın ocak ayının ilk günü itibarıyla yirmi yedi yaşını, lisansüstü öğrenimi tamamlamış olanların ise otuz iki yaşını bitirmemiş olmaları gerektiği düzenlenmiştir.

Akademi bünyesindeki tüm birimlerde öğrenim gören öğrencilerden öğrenim süresini başarıyla tamamlayanların yapılacak yeterlilik sınavında başarılı olmaları halinde subay ve

astsubay nasbedilecek olmaları, öğrencilerin daimi ve sabit kamu hizmetleri kadrosunda yer alan, bürokratik hiyerarşi içerisinde bulunan ve Devlettten maaş alan görevliler oldukları anlamına gelmediğinden öğrencilik statüsü içerisinde bulduklarının kabulü gerekir. Bundan dolayı Akademiye alınan adaylar hakkında memur ve kamu görevlilerinin statülerini düzenleyen anayasal ilkeler kapsamında değerlendirme yapılamayacağı açıktır. Bu durumda eğitime alınacak öğrencilere ilişkin düzenlemeler hakkında, eğitim öğretim hakkı kapsamında değerlendirilme yapılması gerekmektedir. Nitekim Polis Akademisi Başkanlığına bağlı eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere ilişkin açılan davalarda verilen Anayasa Mahkemesinin 23/02/2006 günlü, E:2005/42, K:2006/27; 23/7/2024 günlü, E:2023/25, K:2024/139 sayılı kararları da bu yöndedir.

Diğer yandan, Anayasa Mahkemesince yukarıda belirtilen kararlarda bu öğrencilerin kamu görevlisi olmadığı yönünde değerlendirme yapılarak ret kararları verilmişse de, devam eden süreçte, içtihat eğitim öğretim hakkı yönünde gelişmiş, E:2023/25 esasına kayıtlı davada başvuru eğitim öğretim hakkı kapsamında değerlendirmiş, bireysel başvuru kararları da bu doğrultuda sonuçlandırmıştır. Nitekim, Anayasa Mahkemesinin ... .. (Başvuru Numarası: 2016/12847) kararında yer alan "78. Buna göre 3201 sayılı Kanun'da POMEM öğrenciliği için aranacak şartlar açısından herhangi bir düzenleme yapılmaksızın ve hiçbir çerçeve çizilmeksizin ilgili hususta düzenleme yapma yetkisi doğrudan yönetmeliğe bırakılmış, bu kapsamda kanunda aranmayan ve düzenlenmeyen şart yönetmelikle düzenlenmiştir." gerekçesiyle de bu durum belirtilmiştir. Dolayısıyla kuralla eğitim ve öğretim hakkına yönelik sınırlamanın kanunilik unsurundan yoksun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu durumda, 2803 sayılı Kanun'da bir yüksek öğretim kurumu olduğu belirtilen Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinde öğrenim görebilecek kişilerin nitelikleri ile Akademiye giriş usul ve esaslarının belirlenmesine ilişkin hususlarda idareye düzenleme yetkisi tanıyan kural eğitim ve öğrenim hakkını sınırlamaktadır. Anılan hakka yönelik sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesi gereğince kanuna dayalı olması gerekir.

2803 sayılı Kanun'un 13/A maddesi uyarınca, Akademide sözleşmeli subay öğrencisi olabilmek için en az dört yıl süreli fakülte bitirenlerin düzeltilmemiş nüfus kaydına göre müracaat yapılan yılın ocak ayının ilk günü itibarıyla yirmi yedi yaşını, lisansüstü öğrenimi tamamlamış olanların ise otuz iki yaşını bitirmemiş olmalarının arandığı görülmektedir. Başka bir ifadeyle anılan düzenlemede, en az dört yıl süreli fakülteden mezun olma ve yaş şartının arandığı, bunun dışındaki diğer şartların düzenlenmediği, bu hususlarda düzenleme yapma yetkisinin tümüyle idareye bırakıldığı, bunlara ilişkin temel ilkelerin kanunda belirlenmediği ve yasal çerçevenin çizilmediği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, Akademi öğrencisi olan bireylerin, hakkında ceza soruşturması ya da kovuşturması olması veyahut hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesi gibi sebeplerle ilişkilerinin kesilmesi, bir daha Akademiye başvuru yapamama, masrafların geri ödenmesi gibi sonuçlar doğurmakta, ilgili işlem idari yargı kararı ile iptal edilse dahi eğitimin aksamasından dolayı emsallerine nazaran kıdem ve özlük hakları gibi konularda dezavantajlı duruma düşmelerinden kaynaklanan pek çok uyuşmazlık çıkmaktadır. Öte yandan, bu tür işlemlerin dayanağının kanunilik unsurundan yoksun olması sebebiyle uyuşmazlıkların, bireysel başvuru yoluna taşındığı görülmektedir.

Temel haklardan olan eğitim öğretim hakkına ilişkin olan 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 13/A maddesinin; açık, belirli ve nesnel olmaması nedeniyle öngörülebilir kurallar içermediği, bu durumun da bireylerin devlete olan güven duygusunu

zedeleyeceği ve kamu hizmetinin yürütülmesine ilişkin olumsuz sonuçlara sebep olabileceği açıktır.

Bu durumda, Akademiye öğrenci olabilmek için gereken temel ilkelerin kanuni çerçevesinin çizilmesinin ardından, idare tekniğine ve uzmanlığına ilişkin aranacak diğer şartların yönetmelikle düzenlenmesi konusunda idareye yetki verilmesi gerekirken, belirtilen hususlarda düzenleme içermeyen yasa kuralının Anayasa'nın 2., 7. ve 42. maddelerine aykırı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, bir davaya bakmakta olan mahkemenin, o davada uygulanacak bir yasanın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına götüren görüşünü açıklayan kararı ile Anayasa Mahkemesine başvurulması gerektiğini düzenleyen 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin 1. fıkrası gereğince, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 13/A maddesinin 12. fıkrasında yer alan "Akademiye alınacak öğrencilerin nitelikleri" ibaresinin eksik düzenlendiği ve bu suretle Anayasa'nın 2. maddesi, 7. maddesi ve 42. maddesine aykırı olduğu kanısına ulaşılması nedeniyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, dosyada bulunan belgelerin onaylı bir örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine, 18/09/2025 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.”